

Hur påverkar förvarningar djurhälsopersonal?

En intervjustudie om aggression hos hund på
kliniken

Emma Cronborg och Ellinor Livh-Åmell

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötprogrammet
Uppsala 2026

Hur påverkar förvarningar djurhälsopersonal? En intervjustudie om aggression hos hund på kliniken

How does precaution affect animal health care professionals? An interview study about aggression in dogs at the clinic

Emma Cronborg och Ellinor Livh-Åmell

Handledare:	Maria Andersson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Bitr. handledare:	Anna Lundberg, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Sofia Wilhelmsson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötareprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Omslagsbild:	Fotograf: Ellinor Livh-Åmell
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd
Nyckelord:	Canis lupus familiaris, djursjukskötare, djursjukvård, djursjukhus, rädsla, tagg, varningstriangel, veterinär, veterinärklinik, rosenthaleffekt

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakultet för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Sammanfattning

Aggression och rädsla hos hund (*Canis lupus familiaris*) är ett vanligt beteende som ofta förekommer vid veterinärbesök. Förväntade möten med dessa hundar har påverkan på djurhälsopersonalen och deras arbetsmiljö där förvarningar kan tänkas spela en stor roll. Detta kandidatarbete inom djuromvårdnad lyfter förvarningar som en metod att inför ett möte kommunicera aggression, rädsla eller beteendeproblem hos en patient.

Arbetet syftar till att undersöka hur djurhälsopersonal påverkas av olika kommunikationsvägar vid aggressivitet hos hund och det genomfördes därför en intervjustudie där varningsmarkeringar i journalsystem och äldre journalanteckningar jämfördes med muntlig kommunikation via kollegor.

En urvalsenkät skickades ut via sociala medier och via e-post till kliniker i Sverige. Nio respondenter svarade på denna och slutligen genomfördes totalt sju intervjuer över Zoom, vilket innefattade fem djursjukskötare och två veterinärer. Intervjuerna anonymiserades, transkriberades och sammanställdes.

Då skillnader i åsikter kunde ses mellan olika individer innebar detta en svårighet att dra generella slutsatser. Vid en förvarning påverkades personalen initialt framför allt genom tankar om anpassningar i deras hantering av besöket, och större hundar framkallade fler tankar gällande säkerhet. Få upplevde negativa känslor inför ett möte, med visst förbehåll för vissa raser ofta baserat på tidigare upplevelser.

Flera deltagare såg förvarningar som nödvändiga för att förhindra negativa utfall, även om vissa såg fördelar med att inte känna till tidigare aggression. De flesta föredrog muntlig kommunikation, samtidigt ansågs möjligheten att göra en egen bedömning i stort som viktigare än specifika kommunikationsmetoder.

Skriftliga rutiner skulle kunna vara en lösning för att säkerställa gemensam förståelse mellan kollegor på kliniken. Framtida forskning behövs däremot för att kunna skapa en gold standard för kommunikation vid aggression hos hund samt fungerande rutiner.

Nyckelord: Canis lupus familiaris, djursjukskötare, djursjukvård, djursjukhus, rädsla, tagg, varningstriangel, veterinär, veterinärklinik, rosenthaleffekt

Abstract

Aggression and fear in dogs (*Canis lupus familiaris*) is a common behaviour that is often seen at veterinary visits. Anticipated meetings with these dogs have an impact on professionals in animal health care and their work environment where precautions are thought to have a big impact. In this independent project in veterinary nursing the word precaution is highlighted as a method to, ahead of a meeting, communicate aggression, fear or behavioural issues in a patient.

The aim of this project was to investigate how animal health professionals are affected by different communication channels upon precautions of dogs' aggression, and thereby an interview study was conducted where cautionary labels in the medical journal and older records in the journal were compared to verbal communication with colleagues.

A selection survey was sent out via social media platforms as well as e-mails to veterinary clinics in Sweden. A total of nine respondents answered this and ultimately seven interviews were conducted over Zoom, with five veterinary nurses and two veterinarians. The interviews were anonymised, transcribed and summarised.

Since differences in opinions could be seen between different individuals, this entailed a difficulty to make general conclusions. Collectively, the staff were initially influenced to adapt their handling of the visit, and larger dogs caused more safety concerns. Few experienced negative feelings preceding an encounter, with some reservations regarding certain breeds often based upon previous experiences.

Multiple participants viewed precautions as a necessity to prevent negative outcomes, even if a few saw advantages with not knowing former aggression. Most of the participants preferred verbal communication with a colleague, however, the opportunity of making a conclusive personal assessment was at large seen as more important than any specific communication method.

Written procedures and routines could be a possible solution to ensure a common level of understanding between colleagues at the clinic. Future research is needed to be able to create a gold standard regarding routines on communication in relation to atypical behaviours.

Keywords: canine, *Canis lupus familiaris*, fear, rosenthaleffect, veterinarian, veterinary clinic, veterinary nurse.

Innehållsförteckning

Figurförteckning	8
1. Inledning	9
1.1 Introduktion	9
1.2 Syfte	10
1.3 Frågeställningar	10
2. Bakgrund	11
2.1 Psykosociala arbetsmiljön.....	11
2.2 Rosenthaleffekten	11
2.3 Djurhälsopersonals förväntningar och hundraser	12
2.4 Djurägares åsikter om restriktiv hantering	12
2.5 Samband mellan rädsla och aggression.....	13
2.6 Psykosocialt samband mellan människor och hund	13
2.7 Funktion av däggdjurs grundläggande känslor:.....	14
3. Material och Metod	15
3.1 Litteratursökning	15
3.2 Urvalsenkät	15
3.3 Utformning av intervjufrågor.....	16
3.4 Datainsamling	16
3.5 Intervjuer	17
3.6 Databearbetning	17
4. Resultat	18
4.1 Studiepopulation	18
4.2 Deltagarnas upplevelser	18
4.2.1 Antaganden, hantering och historik	18
4.2.2 Kliniken	24
5. Diskussion	28
5.1 Resultatdiskussion	28
5.2 Metoddiskussion	32
Konklusion	35
Referenslista	36
Tack	40
AI utlåtande	41
Bilaga 1	43
Bilaga 2	45
Bilaga 3	47

Bilaga 4	49
Bilaga 5	51

Figurförteckning

Figur 1. Av djurhälsopersonal specifikt nämnda raser i positiv och negativ bemärkelse (n = 5).....	19
Figur 2. Resultat av förekommande tankar hos djurhälsopersonal inför möte med aggressiva hundar (n = 7).....	19
Figur 3. Resultat huruvida benämningarna rädd jämfört med aggressiv uppfattades av djurhälsopersonalen (n = 7).....	20
Figur 4. Resultat huruvida djurhälsopersonal anser att deras hanteringsmetoder eller sinnestillstånd kan påverka hundens aggression (n = 7).	21
Figur 5. Identifierade resultat huruvida djurhälsopersonalen anser att utfallet i en interaktion med hund påverkas vid förvarningar (n = 6).	22
Figur 6. Resultat huruvida djurhälsopersonal upplevt personskada eller annan traumatisk situation med hund (n = 7), och andel som blivit förvarnade eller inte innan händelsen (n = 6).....	23
Figur 7. Kommunikationssätt av förvarningar om aggression på djurhälsopersonalens arbetsplats (n = 7).....	24

1. Inledning

1.1 Introduktion

Det finns över 1 080 000 registrerade hundar i Sverige (Jordbruksverket u.å) och år 2024 skedde det över 1 220 000 besök på 263 veterinärkliniker (Gröna arbetsgivare 2024). I en undersökning av Naturvetarna (2019) rapporterade 67 % av djurhälsopersonalen arbetsmiljöproblem. Vad som orsakar arbetsmiljöproblemen är inte helt kartlagt, men att personalen upplever personlig kompetensbrist som ett bekymmer var angivet hos hälften av respondenterna (Naturvetarna 2019). I studien av O'Connor (2019) hade majoriteten av veterinärerna inom smådjurspraktik erfart djurrelaterade skador. Studien baserades i Storbritannien och det är sannolikt att skador vid patientkontakt är ett vanligt bekymmer även i Sverige. Kogan et al. (2019b) visade att veterinärer ofta hade en förväntan om aggression hos vissa hundraser och ansåg att vissa hundraser var mer aggressiva än andra. Samband har även setts mellan människors nervositet och ökad nivå av aggression och rädsla hos hundar (Stellato et al. 2021), därtill visade en studie av D'aniello et al. (2018) att hundar kan påverkas av människors känslotillstånd. Detta arbete lyfter förvarningar som en metod att inför ett möte kommunicera aggression, rädsla eller beteendeproblem hos en patient; exempelvis via journal, anslag på bur alternativt tavla, eller muntligt via kollegor. Förekomst av varningar i journalsystem, ofta kallade varningstrianglar beskrevs i kandidatarbetet av Pihlvang och Bäcklin Löwenberg (2022). Pihlvang och Bäcklin Löwenberg (2022) undersökte även huruvida rosenthaleffekten kunde påvisas mellan katt och personal inom djursjukvården, därtill syftar detta kandidatarbete i djuromvårdnad till att bland annat undersöka huruvida detta fenomen kan påverka interaktionen mellan djurhälsopersonal och hund. Rosenthaleffekten är fenomenet där utövarens förväntan påverkar individen till att prestera eller bete sig utefter det väntade utfallet (Rosenthal & Rubin 1978). I teorin skulle frånvaro av förvarningar därför kunna leda till att aggression uteblir, emellertid har inga studier identifierats om sambandet mellan förväntan hos djurhälsopersonal om aggression hos hund och utfallet av interaktionen. Vidare har inga studier som undersöker eller jämför val av kommunikationsmetoder för förvarningar om aggression identifierats och likaså inga studier om djurhälsopersonalens upplevelse av dessa. Om särskilda kommunikationsmetoder anses påverka personalen eller interaktionen med en hund negativt skulle detta även kunna belysa nya aspekter av arbetsmiljöproblem inom djursjukvården.

1.2 Syfte

Detta kandidatarbete syftar till att undersöka hur djurhälsopersonalen påverkas av förvarningar om hundars aggression och vilken betydelse personalen anser att det har för interaktionen med hunden. Arbetet syftar även till att undersöka huruvida det skiljer sig om kommunikationen om aggression sker via varningsmarkeringar i journalsystem, äldre journalanteckningar eller via direktkommunikation med kollegor.

1.3 Frågeställningar

- Hur påverkas djurhälsopersonalen av förvarningar om hundars aggression inför undersökning på klinik?
- Hur upplever djurhälsopersonalen att utfallet påverkas av dessa förvarningar?
- Hur skiljer det sig om förvarningen kommer från kollegor jämfört med journalen?

2. Bakgrund

2.1 Psykosociala arbetsmiljön

Förekomsten av bett eller andra skador i djursjukvården beskrivs i flertalet studier (Nienhaus et al. 2005; Nordgren et al. 2014; O'Connor 2019). I enkätstudien av O'Connor (2019) svarade 65 % av veterinärerna inom smådjurspraktik att de erfarit djurrelaterade skador under enbart 2018.

Det finns begränsad kunskap om hur veterinärer påverkas av risk för skada relaterat till djursjukvård (O'Connor 2019). För att undersöka detta kan däremot jämförelser med humansjukvården tillgå med viktiga perspektiv. Mikkola et al. (2017) undersökte i en enkätstudie hur personal inom akutsjukvården upplevde rädsla, stress och osäkerhet i sin yrkesutövning. Studien visade att flertalet arbetsplatsproblem kunde orsaka rädsla hos respondenterna, och rädsla var kopplat till säkerhet, utmanande arbete, ansvar och risk för misstag och anklagelser. Situationer som inkluderade hotfulla patienter orsakade mest rädsla, samt hot om våld (Mikkola et al. 2017). Fysiska reaktioner såsom skakningar, snabba andetag och illamående angavs i studien inträffa vid omedelbar rädsla och var kortvariga. Fysisk reaktion kunde även inträffa i situationer som påminde om tidigare händelser som framkallat rädsla hos respondenten (Mikkola et al. 2017). Vidare kunde respondenter vid skrämmande situationer även uppvisa beteenden såsom undvikande, osäkerhet och oro, alternativt att personen vidtog nödvändiga åtgärder i den aktuella situationen (Mikkola et al. 2017). När en skrämmande situation övergått kunde däremot rädsla, ångest och ältande ses som en psykisk reaktion och då pågå betydligt längre (Mikkola et al. 2017).

Foster och Maples (2014) beskriver att utmaningar i hantering av patienter kan orsaka stress hos djurhjälsopersonal. Vidare såg författarna att när stressorsaker ansågs för respondenten omöjliga att åtgärda, och personalens stress hanterades via känsloreglering, ledde detta till att deras mentala hälsa påverkades negativt. Några studier som visar på i vilken utsträckning djurhjälsopersonal upplever rädsla relaterat till hantering av aggressiva hundar har däremot inte identifierats.

2.2 Rosenthaleffekten

Rosenthaleffekten, även kallad Pygmalion effect eller Self fulfilling prophecy, är ett fenomen där enbart utövarens förväntan kan påverka hur en annan individ presterar eller beter sig (Rosenthal & Rubin 1978). Detta fenomen beskrivs i en

litteraturöversikt av Rosenthal och Rubin (1978) och påvisades av Robert Rosenthal år 1963. I studien från 1963 tilldelades utförare slumpmässigt grupperade råttor med informationen att den ena gruppen var smartare än den andra, detta i sin tur ledde till att den smartare gruppen presterade bättre. Vidare studier i skolmiljö delgavs lärare falsifierad information om potentiellt begåvade elever och dessa elever uppvisade sedan högre IQ än övriga elever (Rosenthal & Rubin 1978).

2.3 Djurhälsopersonals förväntningar och hundraser

I studien av Edwards et al. (2019) visade hälften av sällskapshundarna tecken på rädsla under veterinärbesök. Skillnader kunde även ses mellan faktorer så som ras eller hundens historik på kliniken, däremot påpekar Edwards et al. (2019) att de inte kan avgöra om dessa beror på individuella olikheter hos hundarna, alternativt av upplevelsen på kliniken och menar på att mer forskning är nödvändigt.

Kogan et al. (2019b) ger viss insikt om åsikter hos amerikanska smådjursveterinärer kring olika hundraser och hundars aggression. Resultatet i studien visade att många veterinärer ansåg att vissa hundraser var mer aggressiva än andra, där den hundrasen med störst risk att bita var Chow Chow (60,6 %), följt av Chihuahua (48,5 %), Tysk schäferhund (47,3 %), Rottweiler (44,2 %), Akita (41,8 %) och Malinois (39,7 %). På andra sidan skalan med raser som uppfattades ha minst risk att bitas sågs raser som Golden retriever (4,6 %), Labrador retriever (4,6 %), Engelsk bulldog (4,1%), Mellanpudel (3,6 %) och Beagle (2,3 %) (Kogan et al. 2019b).

2.4 Djurägares åsikter om restriktiv hantering

Veterinärer angav i studien av Kogan et al. (2019a) att ämnet de var minst bekväma att diskutera med djurägare var aggression. Samtidigt uppgav 41,6 % av djurägarna studien av Carroll et al. (2022) att deras hund uppvisar rädsla eller aggression vid undersökning av veterinär. Åsikter om restriktiv hantering på kliniken varierade hos djurägarna i Carroll et al. (2022), sammantaget ville ägarna i undersökningen att tekniker som krävde mer fasthållning inte skulle användas. Däremot ökade samtycket från ägarna av dessa metoder när hundens beteende ändrades till mer aggressivt och de ansåg då att bland annat munkorg kunde användas (Carroll et al. 2022). Carroll et al. (2022) visade även på att hundägare som har erfarenhet av att arbeta inom djursjukvården var mer accepterande till att använda mer restriktiva metoder i hanteringen av aggressiva hundar.

2.5 Samband mellan rädsla och aggression

Samband mellan människors nervositet och ökad nivå av aggression och rädsla hos hundar visades i studien av Stellato et al. (2021). Resultaten i studien bestod av enkätsvar från hundägare och författarna påpekar däremot att sambandet kan bero på flera faktorer som inte kontrollerats i den aktuella studien. I King et al. (2003) beskrivs det hur nya och oväntade situationer för hunden kan framkalla aggression, och att aggression i stor utsträckning även är associerad med rädsla (King et al. 2003; King et al. 2003 se Borchelt 1983). Aggression utlöst av rädsla kan riktas mot personer som anses hotfulla av hunden (Sueda & Malamed 2014). King et al. (2003) beskriver vidare att en bristande social förmåga kan leda till ökad rädsla hos hundar. Om hundars rädsla tidigare ignoreras finns även risk att signalementet för rädsla uteblir innan hunden gör utfall (Sueda & Malamed 2014).

2.6 Samband mellan människors och hundars välmående

Yongg och Ruffman (2014) visade att hundar i hög grad kan påverkas av människors emotionella tillstånd. Vid ljudet av barns gråt ökade stresshormonet kortisol i hundars saliv, och i studien kunde denna ökning likställas med människornas kortisolnivåer (Youngg & Ruffan 2014). Vidare uteblev ökningen av kortisol hos båda grupperna vid ljudsekvenser utan emotionella kopplingar.

Hundar visade i studien av D'aniello et al. (2018) tecken på stress vid exponering av mänskliga kroppslukter. Lukter från glada och rädda människor presenterades för hundarna i studien, och lukten av rädsla var korrelerat med ökad hjärtfrekvens. D'aniello et al. (2018) visade därmed förekomst av icke verbal kommunikation mellan människor och hund.

Att hunden är känslig för bemötande påvisades även i studien av Meyer och Forkman (2014). Hundar visade mer osäkra beteenden vid möten med människor utan erfarenhet av hund, och en låg förmåga att tolka hundarnas kroppsspråk ansågs vara sammankopplat med osäkra beteenden (Meyer & Forkman 2014). Vidare menade författarna att en god förmåga hos människor att tolka och anpassa sitt beteende efter hundens kroppsspråk var avgörande för interaktionen.

2.7 Funktion av däggdjurs grundläggande känslor:

För att kunna driva snabba handlingar uppfyller grundläggande känslor en viktig funktion (Carroll & Izard 2009). Bland annat rädsla, ilska och sorg inkluderas i dessa grundläggande känslor, och när scenarier kopplas till känslotillstånd kan individen förbereda sig på liknande händelser (Carroll & Izard 2009 se Langer 1967/1982). Hos däggdjur medierar amygdalan hur bland annat rädsla regleras och uttrycks (Carroll & Izard 2009 se Ledoux 1996). Som svar på akut negativa stimuli, även kallat fight or flight, sker en aktivering av sympatiska nervsystemet vilket leder till en ökad andnings- och hjärtfrekvens (Hyde et al. 2019 se Berntson et al. 1991).

3. Material och Metod

Denna intervjustudie utfördes som ett kandidatarbete inom ämnet djuromvårdnad under våren 2026. Först genomfördes en litteratursökning och efter detta skickades en urvalsenkät ut för att fånga upp intresserade. Respondenter kontaktades för vidare intervju om urvalskriterierna uppfyllts. Urvalsenkäten skickades ut i via Facebook i grupperna *Veterinär- och DSS- studenter på SLU* och *Vetbase*, samt via e-post till olika kliniker över Sverige.

3.1 Litteratursökning

Litteratursökningen genomfördes för att hitta nuvarande studier inom ämnet som kunde läggas som grund för utformningen av arbetet, för att uppfatta existerande kunskapsluckor och sammanställa kunskapsläget inom området. Litteratursökning skedde via databaser som Pubmed och Google Scholar samt referenshänvisningar från studentarbeten och artiklar. Kravet sattes att alla referenser skulle vara vetenskapligt granskade.

3.2 Urvalsenkät

Urvalsenkäten utformades för att få en uppfattning om intresse och om respondenterna ingick i de urvalskriterier som sattes. Först informerades respondenten om GDPR (*se bilaga 1*) där samtycke krävdes för vidare genomförande och läsaren gavs övergripande information om arbetet. Frågorna utformades för att få svar på vilken yrkeskategori respondenterna tillhör, hur regelbundet de arbetar med hundar i klinisk verksamhet, vilka metoder för förvarningar som tillämpades inom respondentens klinik samt vilken dag respondenterna skulle vara tillgängliga för intervju.

Innan enkäten skickades ut testades den på bekanta till författarna. Efter feedback reviderades enkäten och skickades ut med länk i två olika grupper på sociala medier, relaterade till personal inom djursjukvård. Länken skickades även ut via e-post till alla listade smådjurskliniker i en VFU lista från SLU (över kliniker i Sverige från år 2025). Där ombads det även att enkäten skulle delas vidare med kollegor. Se bilaga 2 för att se meddelanden som skickades med enkät-länken inom grupperna och e-posten. För att läsa information som gavs i enkäten se bilaga 3. Målsättningen var 5 – 10 deltagare som uppfyllde följande urvalskriterier:

- Ska arbeta som djurvårdare nivå 2 eller 3, djursjukskötare eller veterinär.

- Ska ha arbetat med hundar i klinisk verksamhet senaste månaden.
- Ska ha erfarenhet av minst två kommunikationssätt av förvarning om aggression hos hund. Exempelvis muntlig förvarning eller via journalanteckning (*se bilaga 3*).
- Ska kunna genomföra intervjun på svenska.
- Ska kunna delta på angivna datum.

3.3 Utformning av intervjufrågor

Intervjufrågorna utformades utefter syfte och frågeställningar, och på ett sådant sätt att deltagarna uppmuntrades att utveckla sina svar utifrån egna erfarenheter. Intervjun pilotutfördes även en gång för att få en uppfattning om hur lång tid den tog samt för att diskutera utformningen av frågorna. Revisioner gjordes utifrån feedbacken och skickades därefter ut i en ytterligare pilotintervju till två personer. De färdiga intervjufrågorna skickades även till handledare. Protokollet bestod av inledande frågor för att undersöka personliga uppfattningar om begreppen aggression och rädsla samt känslor eller tankar vid förvarningar om aggression. Övriga frågor för att undersöka hur deltagare ansåg att deras hantering eller sinnestillstånd kunde påverka utfallet i en interaktion med hund och hur de anser att förvarningar kan påverka utfallet. Vidare om hur arbetsplatsens nuvarande rutiner ser ut samt framtida önskemål. Slutligen formulerades frågor för att undersöka tidigare upplevelser hos deltagarna samt hur dessa påverkat deras förhållningssätt (*se bilaga 5*). Under processen kontaktades respondenterna för att bestämma dag och tid för genomförande.

3.4 Datainsamling

Enkäten låg ute mellan 9:e och 25:e februari 2026 och hade nio respondenter; två uteslöts på grund av fördröjda svar och sju respondenter fullförde intervjuerna. Hädanefter kommer respondenterna som fullfört intervjuerna att benämnas som deltagare.

Samtliga deltagare kryssade i följande kategorier i urvalsenkäten: *Varning på bur/anslagstavla, Varningstrianglar eller andra tydliga notiser i journalsystemet, Direktkommunikation från kollega*. Sex av deltagarna kryssade i *Via äldre journalanteckningar* och två deltagare tillade som fritext att kommunikation även sker via djurägare.

3.5 Intervjuer

Sju intervjuer genomfördes mellan 3:e och 13:e mars 2026 och skedde över Zoom på svenska under cirka 15 – 30 minuter vardera. I början av varje intervju gavs information om GDPR (*se bilaga 4*), ljud samt videoupptagning, och rätten att när som helst dra sig ur. Båda författarna deltog vid alla intervjuer. En och samma person ställde frågor efter intervjuprotokoll under samtliga intervjuer, den andra personen förde anteckningar och ställde vidare frågor eller förtydliganden vid behov. Efter första intervjun justerades fråga 11 (*se bilaga 5*) i syfte att förtydliga frågan. Inför 5:e intervjun kortades förhandsinformationen ned för att minska upprepning av information som respondenterna tilldelats via e-post. Vid ljudupptagning via Zoom spelas även video in, denna funktion kunde ej förbigås och videofilmen raderades omedelbart efter avslutad intervju och enbart ljudfilen sparades. Denna ljudfil delades därefter via e-post så båda författarna hade tillgång till dessa. Frågorna som ställdes kan ses i bilaga 5.

3.6 Databearbetning

Alla transkriberingar laddades upp samt processades via Words inbyggda transkriberingsfunktion. Denna funktion ger en initial automatisk nedteckning med hjälp av AI och ljudfilerna avlyssnades sedan manuellt av författarna och transkriberingen korrigerades för att säkerställa korrekt återgivning. Deltagarna anonymiserades och gavs numrering 01 till 07, dessa nummer följde sedan deltagaren under hela databearbetningen. Svaren tolkades och sammanfattades av författarna och för att underlätta jämförelser samt identifiera och koda nyckelord sammanställdes dessa i Google kalkylark. Liknande svar identifierades och kvantifierades. Vidare avlägsnades utfyllnadsord i vissa fall vid citathämtning, då dessa kunde göra meningarna svårförstådda. Dessa ändringar gjordes för att förtydliga deltagarnas mening och aldrig för att ändra dess innebörd. Manuell bearbetning av transkription och ljudfil återkom kontinuerligt under resultatsammanställningen för att bearbeta sammanfattningarna samt för att säkerställa att citaten inte användes utanför dess kontext.

Begrepp som *internanteckning*, *kritisk anteckning*, *fri-textruta* och *extra kommentar i journal* bedömdes ha liknande innebörd och benämns härnäst som *internanteckning*. Vidare bedömdes *lapp* och *tagg* ha samma innebörd och benämns härnäst som *tagg*. Begreppen *avvikande beteenden* och *önskade beteenden* kunde ses som likvärdiga, och benämns härnäst som *önskade beteenden*.

4. Resultat

4.1 Studiepopulation

Studiepopulationen bestod av sju deltagare; fem djursjukskötare och två veterinärer. Samtliga hade varit yrkesverksamma inom djursjukvård mellan 3 – 25 år. Med ett medelvärde på 11,7 år och en median på 7 arbetade år inom djursjukvård hos deltagarna. Samtliga ägde eller hade ägt hund vid tillfället för medverkan.

4.2 Deltagarnas upplevelser

4.2.1 Antaganden, hantering och historik

Deltagarnas upplevelser och hantering vid rädda eller aggressiva hundar

Tre av deltagarna uppgav att de kände sig trygga och hade sällan eller aldrig negativa känslor inför möten med potentiellt aggressiva hundar. Sex av deltagarna ansåg att deras känslor eller hantering av patienten skiljer sig beroende på ras, storlek eller ålder hos hunden, där den resterande deltagaren menade snarare att orsaken till aggression var avgörande.

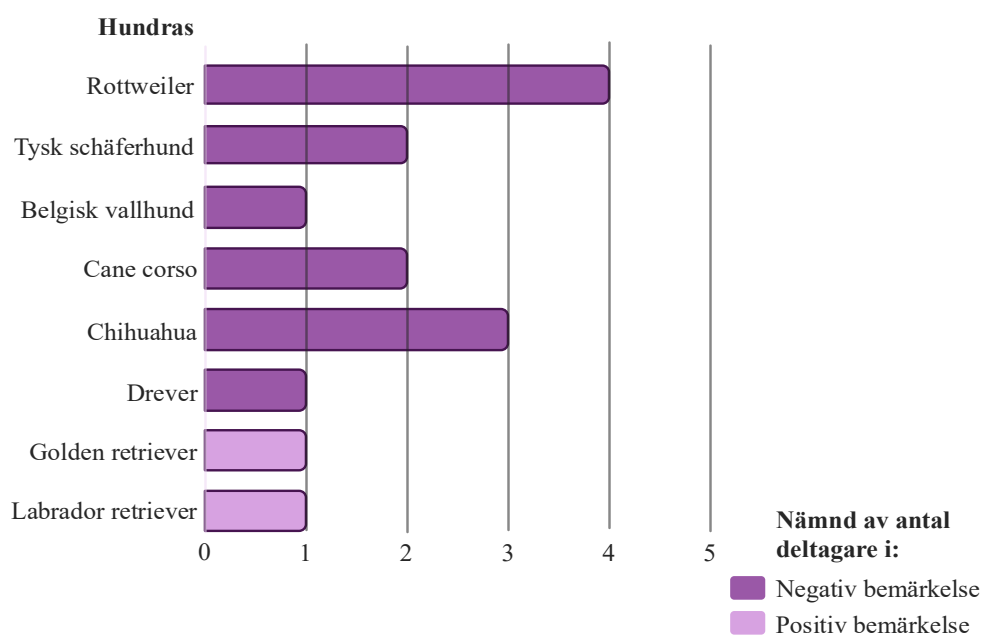
Under intervjuernas gång benämndes flertalet specifika raser i antingen en negativ eller positiv bemärkelse. Bland dessa var Rottweiler den ras som benämndes i negativ bemärkelse flest gånger (n = 4). Chihuahua nämndes av tre deltagare där alla gjorde det i en negativ bemärkelse, men uttryckte även att rasen var mer osäker och rädd än aggressiv. Deltagarna angav att Chihuahua hanteras mer avslappnat jämfört med de andra större raserna som nämndes. Storleken på hunden ansågs ha störst betydelse, vilket alla utom en (n = 6) redogjorde för under intervjuerna (*se figur 1*).

Citat från två av deltagarna som visar på kopplingen till hundens storlek:

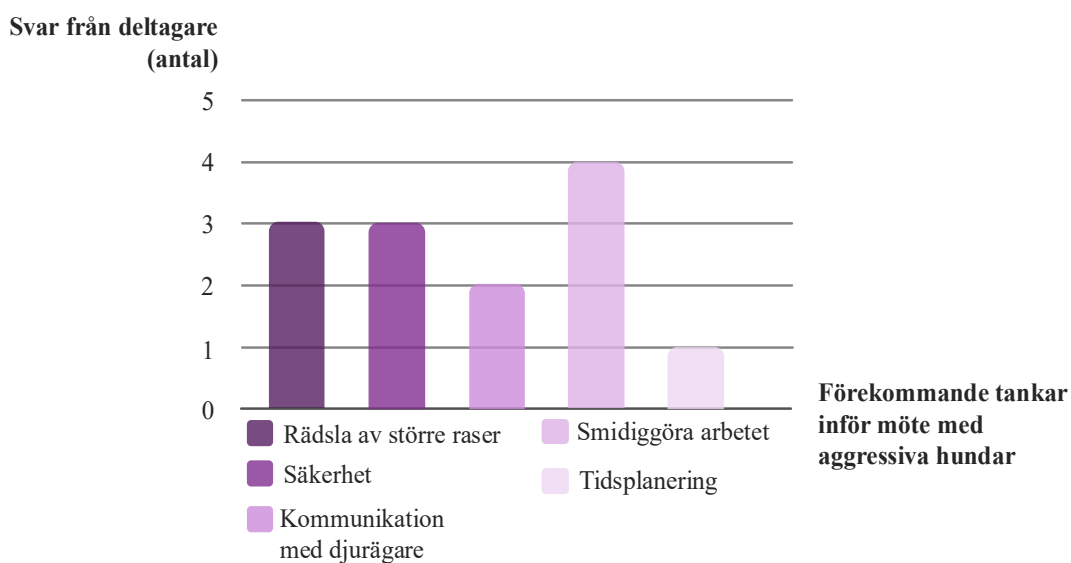
“Jag har ju väldig respekt för hundar som kan döda mig rent liksom storleksmässigt ... för att man har ... de är ju farliga på riktigt och [jag] hanterar dem med mer försiktighet. Och ibland beroende på vad det är för typ av hund också en inre oro och framför allt innan man har fått på en munkorg sådär [...].”

”Så att ... små hundar har man väl liksom lättare för man blir inte lika personligt rädd så att säga, men större hundar så ja, det är väl inte så kul så att säga. Det är ju farligare på ett annat sätt liksom.”

En deltagare nämnde att de försökte ge rädda eller aggressiva hundar längre tid under besöket. Tre deltagare beskrev tankegångar gällande säkerhet, två beskrev kommunikationen med djurägare och fyra av deltagarna uttryckte lösningsorienterade tankar relaterade till att göra arbetet och interaktionen smidigare (se figur 2).

Figur 1. Av djurhälsopersonal specifikt nämnda raser i positiv och negativ bemärkelse (n = 5).

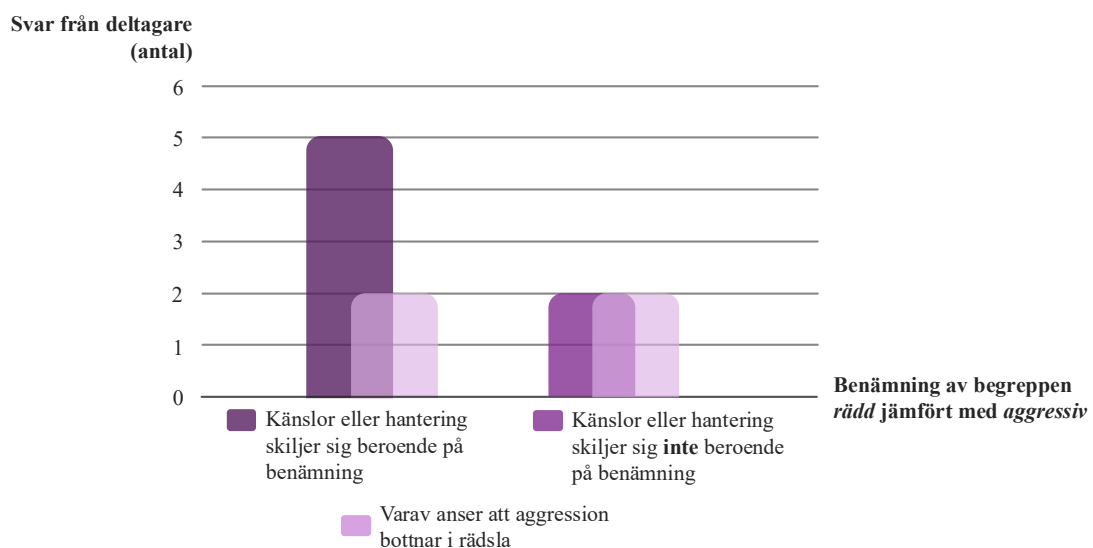
Figur 2. Resultat av förekommande tankar hos djurhälsopersonal inför möte med aggressiva hundar (n = 7).

Fem av deltagarna angav att deras känslor eller hantering av patienten skiljde sig om patienten benämndes som *rädd* jämfört med *aggressiv*. Av dessa angav tre deltagare att de hanterade patienten mer försiktigt om den benämndes som rädd, och två beskrev även att en patient benämnd som rädd hade större chans att ”vinnas över” än om den var benämnd som aggressiv.

Fyra av deltagarna ansåg att aggression bottnar i rädsla. En av dessa deltagare nämnde att den ändå tillämpade mer försiktig hantering om hunden ansågs som rädd, och att en aggressiv hund ofta mår bättre av en mer bestämd och snabb hantering. Två av deltagarna uppgav att de inte särskiljer begreppen, den ena förtydligade emellertid att detta gällde endast de fall där hunden ej tidigare bitit någon (*se figur 3*).

Citat som beskriver hur en deltagares förväntan skiljer sig beroende på benämningen *aggressiv* jämfört med *rädd*:

”Absolut, är det hund som är aggressiv förväntar ju mig mer att den ska liksom vara arg och farlig med en gång, medans en hund som bara inom citationstecken är ’rädd’ har jag ju en möjlighet att vinna ett förtroende lite snabbare eller från början.”

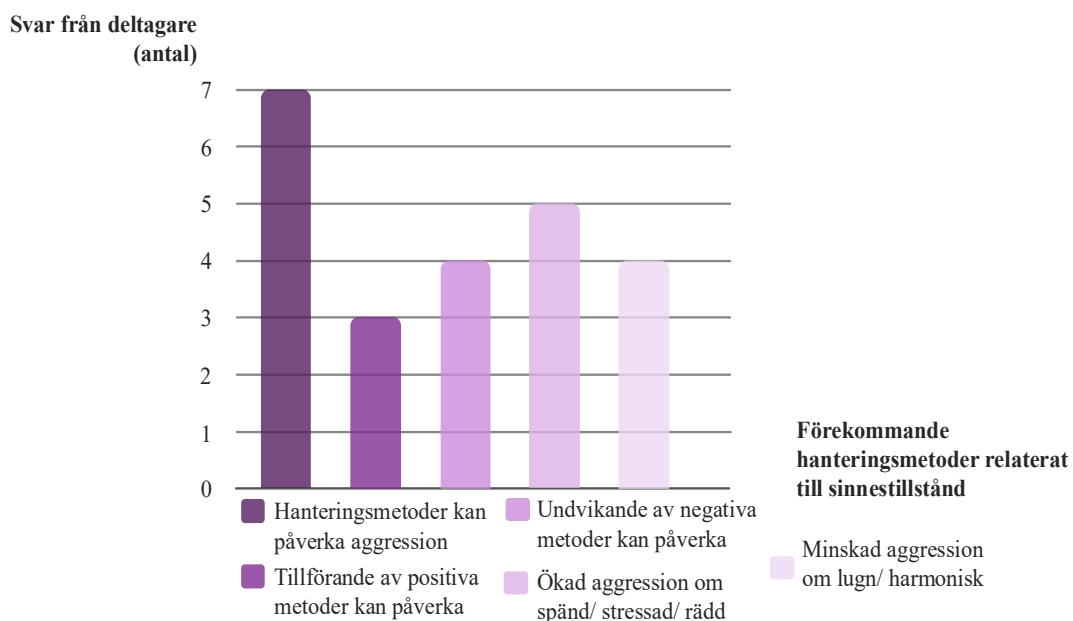
Figur 3. Resultat huruvida benämningarna *rädd* jämfört med *aggressiv* uppfattades av djurhålsopersonalen (n = 7).

Deltagarnas antaganden och åsikter vid interaktion med aggressiva hundar

Samtliga deltagare ansåg att specifika hanteringsmetoder kan påverka hundens uttryck för aggression. Några (n = 3) angav att utnyttjandet av specifika

hanteringsmetoder kan förbättra situationen, och andra (n = 4) beskrev att de undviker metoder som kan förvärra situationen. Hanteringsmetoder såsom godis, mat och att låta hunden komma fram själv uppgavs ge positiv verkan och minskad aggression. Hanteringsmetoder såsom fasthållning, munkorg och att titta hunden i ögonen uppgavs kunna förvärra situationen och göra hunden mer aggressiv (se figur 4). I ett fall beskrevs däremot att användandet av fasta grepp kan i vissa fall göra patienten lugnare.

Samtliga deltagare (n = 6) ansåg att deras sinnestillstånd kan påverka hunden på olika sätt. De flesta (n = 6) nämnde att man ska hålla sig lugn för att minska eller undvika aggression. Fem av deltagarna nämnde ökad aggression från hunden om de är spända, stressade eller rädda. Däremot menade enskilda deltagare att om de döljer sitt känslotillstånd via sitt beteende så påverkas inte hunden. Medan en annan deltagare tror att hundarna kan känna av människors känslotillstånd oavsett (se figur 4).

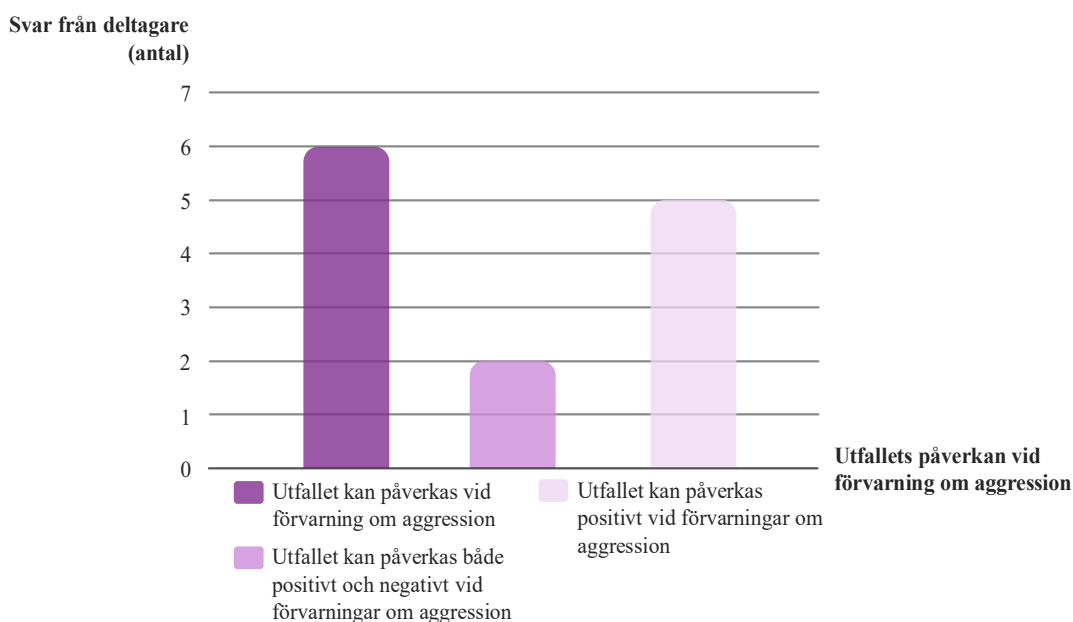
Figur 4. Resultat huruvida djurhälsopersonal anser att deras hanteringsmetoder eller sinnestillstånd kan påverka hundens aggression (n = 7).

Deltagarna (n = 6) uppgav att utfallet i en interaktion med en patient kan påverkas om de blivit förvarnad eller inte; denna fråga missades emellertid att ställas hos en deltagare (se fråga 10, bilaga 5). Två av deltagarna beskrev vidare att utfallet kan påverkas både positivt och negativt. Fem av deltagarna ansåg att kännedom om aggression möjliggör anpassningar av deras beteende utefter djurets individuella behov, vilket då skapar ett tryggare och mer positivt möte för alla involverade (se figur 5).

Citat från två deltagare som beskriver för- och nackdelar med tidigare kännedom om aggression:

”Ja, det kan nog både vara positivt och negativt eftersom man är lite försiktigare om ägaren säger till och jag kanske agerar med ett helt annat självförtroende om jag inte vet att den tänker hugga efter mig liksom ... så det kan säkert vara både positivt och negativt i olika situationer.”

”Ja, men det påverkar ju såklart hur jag betar mig, jag vet ju att det är en hund som kan reagera utåtagerande så kanske jag går in mer medvetet. [...] jag tror ändå att vinningen i att ha ett säkerhetstänk och inte utsätta någon för en säkerhetsrisk är större, liksom, men det finns ... det är väl absolut för och nackdelar med båda.”

Figur 5. Identifierade resultat huruvida djurhälsopersonalen anser att utfallet i en interaktion med hund påverkas vid förvarningar (n = 6).

Deltagarnas personliga erfarenheter och dess påverkan

Samtliga deltagare (n= 7) hade tidigare antingen blivit bitna själva eller varit med om en situation där någon annan blivit allvarligt biten. En deltagare menade att alla troligtvis blivit bitna minst en gång under sitt yrkesliv, men ansåg att det händer mer sällan desto längre de arbetar. En annan deltagare ansåg däremot att det är ovanligt att personal blir bitna. Vid följdfrågan om deltagarna hade blivit förvarnade innan denna händelse, svarade två av deltagarna att de hade blivit förvarnade om att hunden hade historik av aggression, två hade inte blivit förvarnade innan situationen, två hade varit med om både förvarning och utan

förvarning i liknande situationer (se figur 6). Denna följdfråga missades att ställas hos en deltagare (se följdfråga till fråga 13, bilaga 5).

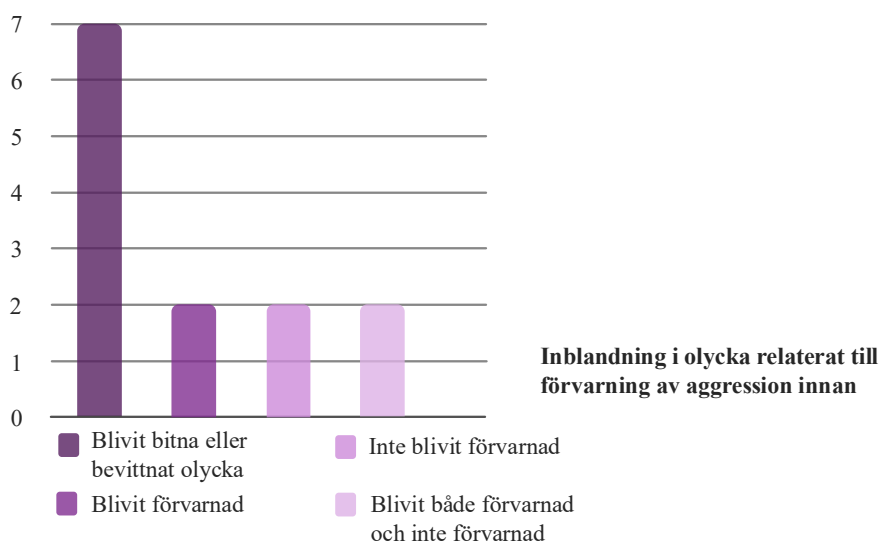
Fem av deltagarna uppgav att de efter dessa händelser nyttjar mer eftertänksamhet när de möter hundar med historik av aggression, och hanterar dessa patienter med större försiktighet än innan. En deltagare ansåg sig inte påverkats i generell mening, förutom visst förbehåll gentemot specifik ras vilket en negativ upplevelse tidigare inträffat. Frågan om hur de påverkats av dessa händelser, missades att ställas hos en deltagare (se fråga 14, bilaga 5)

Citat från två deltagare som beskriver hur tidigare negativa erfarenheter påverkat dem:

” [...] Så att då har jag väl blivit lite mer eftertänksam och kanske att jag inte håller på och bäddar om med patienten kvar i buren för att det är väl klart att han kanske kände sig väldigt trängd av att jag höll på att pilla där och han inte visste vad jag gjorde.”

” [...] och det finns ju patienter som vi då skickar hem för att vi tar inte på några munkorgar på de djuren utan det får [djurägarna] själv göra. Kan de inte det så är de inte välkomna till exempel. [...] Det får djurägaren göra, det lärde jag mig den gången.”

Svar från deltagare
(antal)

Figur 6. Resultat huruvida djurhälsopersonal upplevt personskada eller annan traumatisk situation med hund (n = 7), och andel som blivit förvarnade eller inte innan händelsen (n = 6).

Flera deltagare beskrev dessutom liknande händelser där djurägaren inte redogjort för hundens aggression innan undersökning. Att utelämna detta ansåg flera som klandervärt, framför allt då det handlade om en säkerhetsfråga för personalen.

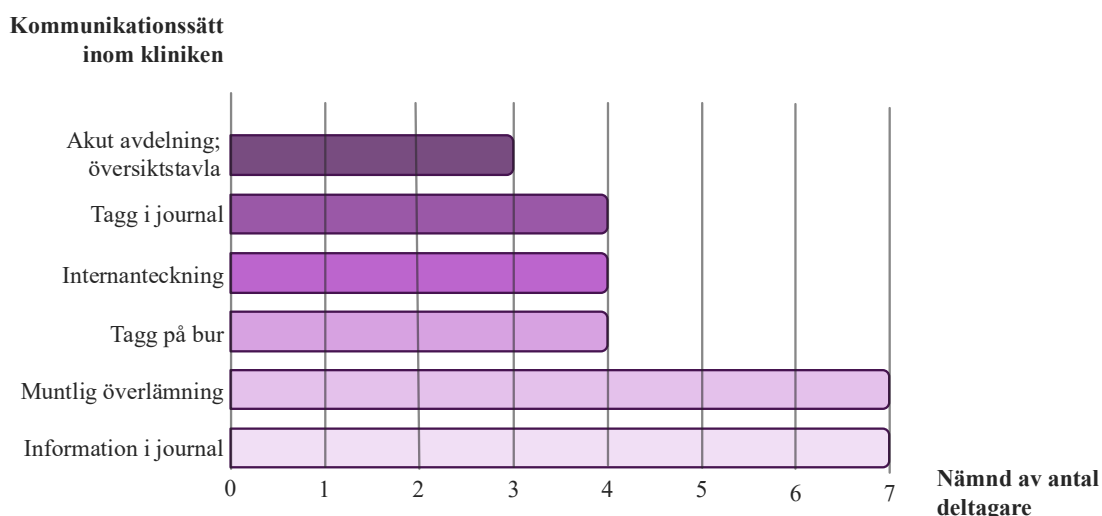
Ett av citaten där deltagare beskrivit djurägares kommentar vid en undersökning av patient:

”[Djurägaren] säger ’ja, det var tur du inte blev biten för att det händer’. Den är ju inte jätteskoj för det tycker jag är respektlöst och elakt faktiskt”

4.2.2 Kliniken

Rutiner kring förvarningar

De vanligaste sätten för kommunikation om aggressiva patienter inom kliniken, som angavs av alla deltagande, var muntlig överlämning ($n = 7$) och information i journal ($n = 7$) (se figur 7). Vid skriftligt kommunikationssätt (översiktstavla, tagg i journal, internanteckning, tagg på bur samt information i journal) beskrevs den tillhandahållna informationen som en typ av enkel förvarning som lätt kan ses i patientens journal; ofta ett ord som enkelt beskriver djurets situation. Användning av varningstriangel nämndes av fyra deltagare. Beroende på vem som tillfrågats och vem som hanterat patienten, skrevs även ytterligare internanteckning om eventuell situation som har orsakat aggressionen, hur situationen hanterades och instruktioner inför framtida besök.

Figur 7. Kommunikationssätt av förvarningar om aggression på djurhälsopersonalens arbetsplats ($n = 7$).

En deltagare angav att arbetsplatsen hade skriftliga rutiner. Två deltagare angav att de enbart hade muntliga rutiner för hur kommunikationen om aggression skall ske. Specifik fråga angående skriftliga rutiner ställdes inte i fyra fall.

Citat från två deltagare som beskriver klinikens rutiner:

” Men sen har vi ju också lite rutiner just hur vi ska göra vid aggressiva hundar. Vi har lite vi ska följa och så, men framför allt så är det att man kollar ju såklart med djurägaren. Om den... hur den brukar vara hos veterinär vid nya miljöer och hantering och sen får man ju vara uppmärksam på hundens signaler och att man inte tar några risker.”

” [...] vi har ju också som rutin där jag jobbar att så här ... om det är någon incident under en konsultation eller med ett ineliggande djur så ska det journalföras i djurets journal också. Och det tycker jag att vi är ganska bra på för att då får ju liksom nästa person den informationen den behöver om att det här var förutsättningarna och det här hände.”

Tre av deltagarna angav att de var nöjda med efterlevnaden av klinikens rutiner. Frågan missades att ställas i fyra fall (*se fråga 3, bilaga 5*).

Citat hur en deltagare upplevde att klinikens rutiner fungerar:

“Bra, tycker jag faktiskt. Jo, men vi försöker att vara rädd om varandra och så.”

Om deltagarna fått en förvarning om aggression innan besöket läste de flesta (n = 6) vidare i journal innan de gick in till patienten. Två deltagare frågade även kollegor som tidigare träffat patienten. En deltagare gjorde hellre en egen bedömning av patienten när de mötte den inne på rummet.

Citat från en deltagare som beskrev hur de söker mer information:

”Då är det väl någon tagg eller något sånt, då går man ju och kollar i journalen och letar i var det kan finnas och då letar man ja ... men hur gick det här besöket? Hur hanterade de? Använde man någon munkorg? Fick man sadera för att ens kunna titta på patienten? ... eller hur ska vi liksom börja eller vad man ska säga?”

Samarbete på kliniken

När information om aggressivitet överlämnades av en kollega beskrev fem av deltagarna att de ställde frågor till syfte att förstå hur djurägarens förhållande till sin hund såg ut och vilka förutsättningar djurägaren har att hjälpa till vid en undersökning.

Sex av deltagarna ställde även frågor om hur hunden mår och betar sig den aktuella dagen, och önskade fördjupade beskrivningar av hundens beteende samt vilken situation som utlöste detta.

Fyra av deltagarna beskrev att de ställde frågor om vilka hjälpmedel som är lämpliga. Lika många beskrev även att kollegan användes som bollplank om huruvida undersökningen lämpligast kunde genomföras.

Citat från en deltagare som beskriver vilka frågor hen ställer vid en förvarning:

”Ofta så frågar jag, behöver jag en munkorg eller krage eller något liknande eller går det att prova utan och hu... Hur betar sig ägaren runt det alltså hur ... är den duktig på att hantera sin egen hund? Är den själv rädd för djuret? Vill den gärna ha extra hjälp att hålla om man ska ... ja, men säg gå och ta ett blodprov? Alltså är djurägaren bekväm att hantera sitt eget djur och gör den det också på ett adekvat sätt.”

Fem deltagare föredrog information om aggression genom muntlig överlämning från en kollega då detta innebar att de fick information om patientens dagsform och aktuella tillstånd. Resterande två föredrog inte något specifikt tillvägagångssätt för kommunikation av aggressiva patienter inom kliniken.

Citat hur en deltagare beskrev sitt föredragna tillvägagångssätt:

”Ja nej, det viktiga egentligen att informationen är så utförlig som möjligt ... för hur den har kommit spelar ingen roll, men jag vill ha så mycket information som möjligt.”

Tre deltagare svarade att de alltid blivit uppmärksammade om en patient haft en tidigare varning på kliniken. Lika många uppgav att det händer eller händer ofta att de går in till en patient utan denna information. En deltagare var osäker, men påtalade situationer där biverkningar från läkemedel utlöst aggressiva beteenden.

De flesta deltagarna berättade om situationer där djurägare vid första besök inte uppmärksammat personalen om hundens oönskade beteenden, varav en deltagare angav att hen har som rutin att vid varje besök fråga djurägaren hur tidigare besök gått.

Citat där en deltagare beskriver anledningen att hen frågar djurägare om tidigare besök:

”Alla nya individer som kommer varje dag, de kan man ju inte veta. Men jag tycker också att vi är väldigt bra på att fråga, för det är alltid säkerheten först. [...] man jobbar med djurägaren.”

Deltagarnas önskemål

Vid kvarstående inaktuella taggar i journal fanns det delade meningar hos deltagarna huruvida taggar och varningar skulle behållas eller inte.

Två av deltagarna tyckte att taggen skulle behållas oavsett ändring i beteende, med motiveringen att personalens säkerhet går först. Fyra av deltagarna tyckte att taggen bör tas bort om personalen känner sig säkra på att den är inaktuell. Tre av deltagarna uttryckte att vissa oönskade beteenden snarare är normala reaktioner för vad de utsätts för och borde därför inte stämpas som aggressiva, varav en deltagare

uttryckte att hunden av denna anledning inte borde fått en tagg om händelsen var kopplad till en isolerad situation.

En av deltagarna beskrev att de till en början byter tagg till en mildare motsvarighet om hunden uppvisat gott beteende, för att sedan ta bort taggen helt om lång tid passerat utan incident.

Citat från tre deltagare som beskriver olika synsätt vid rutiner med taggar:

”Oftast gör vi ändå så att vi behåller de här taggarna för att det ändå finns en historik av beteendet. Men då lägger vi ofta till en internanteckning att ’har varit arg som ung men har uppfört sig fint det senaste besöket’ och så lägger vi in datumet för när vi skriver in det, i alla fall vilket år vi lägger in det. Så att man kan liksom veta att okej ... historiskt sett har det varit aggressioner, men nu har det lugnat ner sig eller liknande.”

”Nej, då kan man ju trappa ner det att den har varit en ’passa upp’ så kan man ju ta ’varsam’ och sen så har den skött sig flera gånger så tar man ju bort dem helt enkelt, för då kan man ju tänka att då var det att den hade väldigt ont just den enda gången då liksom till exempel.”

”Men vi tar nästan aldrig bort taggar för att någonstans så har det ju alltså [hänt något] ... det är ju ändå personalsäkerhet framför allting annat.”

Fem deltagare beskrev att de var nöjda alternativt att de inte ansåg att större rutiner saknades, varav en deltagare var mycket nöjd med rutinerna på arbetsplatsen. De två resterande önskade att fler skrev mer utförliga kommentarer om hur besök gått; där ena även förtydligade att de önskade att beteendet beskrevs istället för att en etikett tillsätts djuret. Några av deltagarna (n = 2) hade önskemål att kliniken som rutin skulle fråga djurägare till nya patienter om hunden har oönskade beteenden. En annan önskade att personalen skulle vara bättre på att anteckna munkorgsstorlekar och en deltagare att fler taggar skall tas bort när de inte är aktuella längre.

Citat från tre deltagare som beskriver respektive önskemål:

“[...] och att man inte sätter etiketter på djur utan att man mer pratar om vilket beteende de uppvisar, och inte vilken påhittad egenskap eller känsla som vi tror att de har när de gör det.”

“[...] [Man vet] inte heller om [taggen] är någonting som blir sittande. Man vill liksom inte sätta en stämpel. Men ja, det är väl det om fler skulle lägga taggar och vara mer aktiva på att ta bort dem.”

“Jag skulle nog inte säga att det saknas så här. Det enda jag kan alltså se bristande ... Det är att inte att inte alla lägger in typ munkorgsstorlek, vilket är ... Det är inte jätteproblematiskt. Det är mest lite störande.”

5. Diskussion

5.1 Resultatdiskussion

Rädsla och aggression

Inledningsvis behandlade författarna av detta arbete begreppen *rädsla* och *aggression* synonymt, däremot visade deltagarnas svar att begreppen kan tolkas olika. Fem av deltagarna ansåg att deras känslor eller hantering av patienten skiljde sig om patienten benämns som *mycket rädd* jämfört med *aggressiv*. Enligt Svensk Ordbok (2026) är rädsla en “obehaglig känsla som uppkommer av att någon eller något upplevs som hotande” och aggressivitet anges snarare som “öppet fientligt inställd och redo att gå till anfall” (Svensk Ordbok 2026). Dessa begrepp definierades aldrig för deltagarna och hur deltagarna uppfattade begreppen kan till viss del förklara skillnaden i tankarna och hanteringen. Däremot uppgav fyra deltagare att de hanterade patienterna olika även om de ansåg att aggression ofta orsakats av rädsla, något som även benämns i artikeln av King et al. (2003). I Beaver (1983) studerades diagnosticerade aggressionstyper hos hund, såsom aggression framkallad av rädsla, konkurrensaggression, inlärd aggression, smärtinducerad aggression, försvarsaggression och omdirigerad aggression. En av deltagarna i detta arbete nämnde att de hanterade patienten olika beroende på typ av aggression, och det är möjligt att även andra deltagare refererade sin hantering till en specifik typ. Bland annat nämnde en annan deltagare polishundar i relation till aggression på klinik och kan då ha syftat till aggressionstypen inlärd aggression. Däremot fördjupade sig inte detta arbete i dessa specifika typer av aggression, och inga frågor ställdes för att förtydliga detta.

Bekvämlighet och trygghet vid hantering av aggressiva hundar

Hantering av aggressiva hundar beskrivs som en utmaning i en mängd litteratur (Beaver 1983; Carroll et al. 2022; Kogan et al. 2019a; Kogan et al. 2019b). Carroll et al. (2022) beskriver flertalet hanteringsmetoder, där mer restriktiva metoder används för personalens säkerhet när hundens aggression ökar. Samtliga deltagare i detta arbete ansåg att specifika hanteringsmetoder kan påverka hundens uttryck för aggression. Vissa av deltagarna ansåg att vid en förvarning kan de kontrollera situationen genom att anpassa sin hantering; genom att undvika att provocera hunden, eller undvika personskada via applicering av munkorg kunde de därmed påverka utfallet i positiv riktning. Då undvikande av aggression kan förhindra personskada är det rimligt att säkerhetsaspekten kan tillgodoses genom detta. På humansidan kan hot om skada orsaka mest rädsla hos personalen (Mikkola et al. 2017), därav kan detta vara en viktig aspekt för personalens trygghet

på arbetsplatsen. Hanteringsmetoder såsom godis, mat och att låta hunden komma fram själv uppgavs ge positiva effekter och minskad aggression. Hanteringsmetoder såsom fasthållning, munkorg och titta hunden i ögonen uppgavs kunna förvärra situationen och göra hunden mer aggressiv. Vilket kan ses som en motsättning till hanteringsmetoderna Carroll et al. (2022) beskriver, dock troligen snarare kopplat till säkerhet där hanteringsmetoder såsom sedering, fasthållning och munkorg kan krävas att användas för att ingen personskada skall ske. Även om dessa metoder kan komma att öka hundens aggression så används de ändå för personalens säkerhet. Om hunden är tränad och van vid dessa metoder bör de däremot inte inverka negativt på hundens aggression och välmående.

Fem deltagare föredrog information om aggression genom muntlig överlämning från en kollega. De deltagare som föredrog muntlig överlämning ansåg det positivt att kunna bolla idéer med kollegor som tidigare haft hand om hunden samt få reda på hundens aktuella tillstånd. Något som inte kan göras på samma sätt när förvarningen är skriftlig via journal, tagg eller internanteckning. Vid skriftliga förvarningar önskade flera av deltagarna att anteckningen skulle innehålla mycket information. Detta kan man tänka sig har anledning i att personen inte kan ställa några vidare frågor likt vid muntlig förvarning och därmed vill ha den informationen i anteckningen från början.

De flesta ansåg att deras klinik följde ett bra system med självklara rutiner, däremot framkom det i detta arbete att rutinerna skiljde sig mellan arbetsplatserna. Bibehållande av förvarningar är exempel på en rutin som skiljde sig mycket mellan deltagarna; en deltagare såg deras rutin som självklar att aldrig ta bort taggar, medan en annan drog sig för att sätta taggar i oro att de aldrig tas bort. Reflektion om individuella tankar, ombearbetning av klinikers rutiner, och i ett större perspektiv vidare undersökning av branschens gemensamma rutiner kan ses som nödvändigt för en gemensam förståelse. Gemensamt för deltagarna var att mycket information samt datummärkning relaterat till händelsen uppskattades och ansågs ibland som nödvändigt för att personalen ska kunna skapa sig en egen uppfattning. Att personalen upplever personlig kompetensbrist som ett bekymmer inom arbetsmiljö var angivet hos hälften av respondenterna i Naturvetarnas undersökning 2019. Man kan tänka sig att denna kompetensbrist har kopplingar till en önskan om en stor mängd information som delges via förvarningar och journalsystem. Särskilt för att kunna förbereda sig inför ett möte med en potentiellt aggressiv hund. Kopplingar mellan klinikers rutiner och deltagarnas personliga uppfattning och bekvämlighet med hantering av aggressiva hundar var svårt att undersöka i detta arbete men det kunde ändå ses stora skillnader gällande klinikernas rutiner kring förvarningar och hantering av aggressiva hundar.

Tidigare forskning har undersökt människors påverkan på hundars osäkerhet och där man har sett vissa kopplingar till ägande av hund och hundvana (Meyer & Forkman 2014). Någon sådan korrelation kunde inte undersökas i denna studie då samtliga deltagare hade hundvana genom att de äger eller tidigare har ägt hund. Därför skulle en fråga gällande hur erfarna deltagarna kände sig med hund kunnat dra bättre paralleller mellan erfarenhet och bekvämlighet inför hantering. Vidare hade det varit intressant och givit tydligare resultat att undersöka just dessa paralleller genom en större enkätstudie.

Förväntan och utfall

Flera av deltagarna menade att de kunde påverka situationen positivt genom att förändra det egna beteendet, exempelvis genom att uppträda lugnt. Vidare trodde flera deltagare även att de kunde påverka situationen negativt genom att vara uppjagade, stressade eller nervösa. Svaren kan tolkas som att de ansåg sig kunna dölja dessa känslor via sitt beteende och då kunna omleda interaktionen till ett positivt utfall. Att anpassningar av beteende leder till bättre förutsättningar förespråkades i studien av Meyer och Forkman (2014), vilket däremot till viss del strider mot studien av D'aniello et al. (2018) som visade att hundar påverkas av människans känslotillstånd via kroppslukt. Teoretiskt skulle ett ändrat beteende hos människan även kunna påverka dennes sinnestillstånd och därmed förändra kroppslukten. Det är även möjligt att nyttan av anpassad hantering av hunden överväger den eventuella negativa inverkan från personens kroppslukt. En deltagare ansåg att hunden kunde känna av deltagarens sinnestillstånd oavsett och föredrog att lämna över patienten till en tryggare kollega om deltagaren kände sig osäker. Denna deltagare skulle kunna ha bildat sin uppfattning som följd av rosenthaleffekten, och skulle även kunna styrkas i studien av Stellato et al. (2021), där nervositet hos människor ansågs orsaka ökad aggression hos hundar. Emellertid antydde det i studien av Nordgren et al. (2014) att personalens säkerhet kan påverkas negativt om personen själv anser att bett eller skador inte kan undvikas. Det är även möjligt att en avvägning mellan hundens integritet och personalens säkerhet sker, vilket även nämndes av enstaka deltagare. Flera deltagare nämnde att vissa praktiska hanteringsmetoder kunde förvärra hundens aggression, därtill skulle framtida aggression kunna riskera ökas. Däremot om användandet av dessa metoder (exempelvis munkorg) leder till att personalen känner sig tryggare, skulle detta via rosenthaleffekten (Rosenthal & Rubin 1978) samt minskad nervositet och osäkerhet istället kunna påverka hunden till minskad aggression (Meyer & Forkman 2014; Stellato et al. 2021). Användning av vissa hanteringsmetoder skulle i sådana fall kunna motiveras för att påverka utfallet positivt både gällande hundens välmående samt personalens säkerhet.

Likväl nämndes situationer där utfallet gått bra trots att personalen saknade kännedom om aggression, vilket åter skulle kunna förklaras av rosenthaleffekten. Kortsiktigt kan detta i teorin leda till att personalen blir lugnare i sitt sinness tillstånd vid interaktionen med hunden. Att medvetet utelämna denna typ av information skulle dock kunna innebära att möjligheten att kunna planera och fatta informerade beslut tas bort, vilket kan orsaka stress (Foster & Maples 2014) då förlust av kontroll och information är associerad med depression och ångest vid arbetsplatsen (Sparr & Sonntag 2008). Fyra av deltagarna angav att de blivit bitna eller skadade på annat sätt utan förvarning, vilket eventuellt hade kunnat undvikas om deltagaren haft möjlighet att tillämpa lämpliga säkerhetsåtgärder eller anpassad hantering. De flesta av deltagarna ansåg det även klandervärt att inte delge tidigare aggression hos hunden. Därför motiverar inte resultaten i detta arbete till att avstå delgivning av förvarningar om hundars aggression.

Raser

I studien av Edwards et al. (2019) visade hälften av sällskapshundarna tecken på rädsla under veterinärbesök och skillnader kunde ses mellan olika raser. Kogan et al. (2019b) beskrev i sitt resultat att många veterinärer ansåg att vissa hundraser var mer aggressiva än andra. Sex av deltagarna i detta arbete ansåg att deras känslor eller hantering av patienten påverkades just av faktorer som ras och storlek. Dock fanns det en tydlig eftertänksamhet till alla hundar med historik av aggression, men särskilt om deltagaren historiskt varit med om en traumatisk situation med en specifik ras. Deltagarna nämnde flertalet raser i relation till aggressivitet på klinik som också benämndes i studien av Kogan et al. (2019b), såsom Rottweiler, Tysk schäfer och Chihuahua. Det var intressant att deltagarna nämnde samma raser, dock undersöktes det inte i varken Kogan et al. (2019b) eller detta arbete i hur stor utsträckning dessa raser faktiskt åsamkat skada. Då en större hund samt hundar med bredare käkben kan orsaka mer skada är det naturligt att dessa raser framkallar större förbehåll.

Sammanfattning av deltagarnas önskemål

- Datummärkningar: deltagarna nämnde ofta att de önskade datummärkning till händelsen samt utförlig information i journal samt vid muntlig överlämning av patienten.
- Munkorgsstorlekar: de önskade också angivelse av munkorgsstorlek, i syfte att minska interaktionstid och stress hos patienten.

- Beskrivande formuleringar: att beskriva beteendet snarare än att sätta etiketter. Tre deltagare ansåg att oönskade beteenden, så som morring, inte behöver benämnas som aggression när dessa är rimliga utifrån situationen.
- Kompletterande rutiner: genom att fråga djurägare till nya patienter om tidigare klinikbesök och oönskade beteenden för att möjliggöra förberedelse innan besöket.
- Tid: avsätt längre tid under besöket till rädda eller aggressiva hundar.

5.2 Metoddiskussion

Intervju och enkät

Intervjuer som studieform valdes för att kunna undersöka ett bredare perspektiv om djurhälsopersonalens upplevelser inför möten med aggressiva hundar, fördelen var att deltagare fick beskriva detta med egna ord samt förtydliga sina svar vid behov. Nackdelen var att studiepopulationen blev begränsad till följd av studieformen, varje svar utgjorde därför en stor andel av resultatet. Som ett exempel missades en följdfråga vid 3 fall, vilket då utgjorde 43 % av studiepopulationen. Det låga antalet deltagare innebar att svaren var svåra att redovisa utförligt utan att riskera deltagarnas anonymitet och svåra att generalisera. Intervjuerna följde som grund ett protokoll men för smidighet i samtalet anpassades frågorna till den deltagande individen, vilket ledde till att frågorna inte ställdes på samma sätt och det är inte omöjligt att deltagarnas svar påverkades av detta. Vissa av frågorna missades vid ett fåtal tillfällen men då övriga svar ansågs tillräckliga valde vi att inte utesluta deltagare till följd av detta.

Till en början sattes målet om 16 deltagare, som sedan sänktes till 5 – 10 deltagare efter diskussion med handledare. Vidare svarade nio personer på urvals enkäten, alla ansågs lämpliga men då detta arbete skedde inom begränsade tidsramar föll två respondenter bort till följd av fördröjda eller uteblivna svar.

Detta arbete tog inte hänsyn till deltagarnas ålder eller kön och därför har dessa faktorer inte presenterats. Vidare bör det däremot inkluderas i framtida studier för att kunna bedöma hur väl resultatet kan generaliseras hos målpopulationen och för att eventuellt kunna avgöra samband mellan ålder, kön, upplevelser och hanteringsmetoder.

Sammanställning av data

Bearbetning och sammanställningen av materialet gjordes i Google kalkylark för att skapa en överblick över respektive deltagares svar vid respektive fråga samt sammanfattning av allas svar vid respektive fråga. Identifierade svar kvantifierades och numrerades. Nackdelen var att korta sammanfattningar ibland ledde till misstolkningar när kontexten försvann, vilket uppdagades när författarna hade olika tolkningar av samma stycke. Ett annat bekymmer var att deltagare ibland svarade på frågan vid ett annat tillfälle, och efter diskussion var författarna överens att lägga in svar som gavs vid ett tidigare eller senare skede under relevant frågeställning. Fördelen med detta var att fler svar kunde identifieras, däremot blev risken att då svaret var urtaget i en annan kontext (inte från den direkta frågan), därmed kan svaret ha haft en annan tilltänkt innebörd och inte representerade helt deltagarens åsikt. För att minska glappet i kontexten användes kalkylarket framför allt som en guide, och författarna återgick frekvent till de färdiga transkriptionerna samt ljudfilerna vid rapportering av resultatet. Citat härleddes från färdiga transkriptioner, men då dessa ibland innehöll flertalet utfyllnadsord kunde meningar bli svårförstådda utanför sammanhanget. I vissa fall togs därför dessa ord bort, författarna av detta arbete betonar att detta gjordes för att citatet skulle bli tydligare och inte med avsikten att förändra innebörden i meningen. För att minska risken att innebörden ändrades lyssnade författarna på ljudfilerna flera gånger. Det är dock oundvikligt att viss kontext försvann.

Felkällor och förbättringsförslag

Vid ett intervjutillfälle tillkom tekniska bekymmer och ljudfilen blev till följd av det svårförstådd. Detta kan innebära att deltagarens svar misstolkades eller uteblev då vi inte kunde tolka hela meningar. Vidare var författarna av detta arbete oeniga om några detaljer och trots försök att återge deltagarnas svar korrekt fanns det risk att svaren misstolkats eller missförståts. Detta hade kunnat minimeras om fler följdfrågor ställts, vilket begränsades bland annat av den begränsade tiden för intervjuerna.

Fråga 6.2 (*se bilaga 5*) om vilka rutiner kliniken innehar, missades i tre fall; vilket påverkade en stor del av underlaget. Därmed kunde inte detta arbete jämföra specifika rutiner mellan deltagarnas arbetsplatser. Arbetet kunde inte heller identifiera huruvida nedskrivna rutiner fanns vid samtliga arbetsplatser, då detta inte ställdes som en specifik fråga hos de första fyra deltagarna. Fråga 9 (*se bilaga 5*) ställdes i syfte att ta reda på hur deltagarna tror att hundar kan känna av deras känslotillstånd via exempelvis luktsinnet. Denna fråga borde däremot ha förtydligats och ställts som en direkt fråga, sättet den var formulerad på gjorde det svårt att avgöra om deltagare ansåg detta, alternativt tror att de kan dölja

sitt känslotillstånd via sitt beteende. Arbetet syftar till att undersöka hur deltagarnas känslor påverkades inför besök med potentiellt aggressiva hundar, däremot fokuserade deltagarna främst på hanteringsmetoder och de flesta nämnde inte deras personliga känslor. Initialt var syftet med arbetet att även undersöka hantering av aggressiva hundar, vilket deltagarna informerades om och det var därför troligtvis naturligt att fokuset hos deltagarna hamnade på detta. En lösning kunde varit att förtydliga och uppdatera syftet inför intervjuerna, samt delge frågorna på förhand för att låta deltagarna reflektera över dessa.

Då författarna av arbetet till en början behandlade begreppen *aggression* och *stark rädsla* synonymt ställdes det en fråga till deltagarna huruvida de särskilde begreppen eller inte. Det är därmed möjligt att deltagarna definierade och refererade till begreppet *aggression* annorlunda än författarnas uppfattning. Detta arbete borde även ha undersökt vidare hur väl deltagarna refererade till specifika typer av *aggression*. Ordet *förvarning* gavs inte heller en definition inför intervjuerna, vilket hade kunnat säkerställa att deltagarna och författarna syftade till samma saker. Dessa skillnader i definition kan därför ha påverkat arbetets reliabilitet.

En av arbetets frågeställningar var att ta reda på huruvida deltagarna ansåg att deras inställning till patienten påverkade utfallet, som ställdes via fråga 10.1 (*se bilaga 5*). Frågan var troligtvis svårförstådd och till följd av det blev en del svar svårtolkade. Fler fördjupande följdfrågor borde ha ställts samt förtydliganden för att säkerställa att deltagaren inte missuppfattades. Vid denna del i intervjun var det oftast begränsat med tid kvar, vilket även påverkade antal förtydliganden och följdfrågor som ställdes. Fråga 11 (*se bilaga 5*) justerades efter första intervjun för att förtydliga att frågan gällde en äldre händelse, vidare fick vissa deltagare påhittade scenarion för att förstå frågan medan andra utgick från egna erfarenheter. Denna variation påverkade troligen svaren då vissa refererat tillgivna scenarier medan andra refererat till egna scenarion. Det är mycket möjligt att reaktion och hantering av fall är situationsbundet, och därför borde alla ha getts ett specifikt scenario istället. Frågan var troligtvis även otydlig, då flera deltagare svarade på hur rutinen såg ut på deras arbetsplats snarare än deras personliga önskemål, även om det är möjligt att dessa överlappade varandra.

Konklusion

Förvarningar från kollegor om aggression hos hund påverkade djurhälsopersonalen olika beroende på hundens storlek eller hundens syfte, det vill säga om hunden exempelvis är en sällskapshund eller en polishund. Gemensamt påverkades personalen framför allt genom att anpassa deras hantering av besöket, och naturligt framkallade större hundraser fler tankar gällande säkerhet hos personalen. Få uppgav uppleva negativa känslor inför ett möte, med visst förbehåll för vissa raser vilka ofta var baserade på tidigare upplevelser.

Flera ansåg förvarningar som nödvändigt för att förhindra negativa utfall, även om vissa såg fördelar med att inte känna till tidigare aggression. Detta arbete lyfter att förvarningar kan vara viktigt för djurhälsopersonal att känna ökad kontroll över interaktionen. De flesta angav att de föredrog muntliga överlämningar, emellertid ansågs snarare möjligheten att göra en egen bedömning som viktigare än specifika kommunikationsmetoder. För att möjliggöra detta behövde muntliga överlämningar samt journalförd information vara adekvata; vilket innebar framför allt objektiva beskrivningar av djurets beteende snarare än etiketter, vad som framkallade beteendena samt datum när dessa händelser skedde. Studiepopulationen i detta arbete var begränsad och kan därför inte generaliseras till målpopulationen, däremot lyfter arbetet att olika åsikter kring hantering av förvarningar finns. De flesta ansåg att deras uppfattning kring aktuella rutiner var mer eller mindre självklara, samtidigt som dessa uppfattningar ibland skiljde sig stort mellan deltagarna. En gemensam förståelse av rutiner på kliniken skulle kunna bidra till att säkerställa personalens välbefinnande, genom bättre samarbete mellan kollegor och ökad känsla av personlig kontroll, vilket i teorin även skulle kunna leda till tryggare patienter. Skriftliga rutiner skulle därmed kunna vara en lösning för att säkerställa en gemensam förståelse på kliniken, och eventuellt inom branschen, men för att kunna skapa en gold standard kring kommunikation vid oönskade beteenden behövs mer forskning.

Referenslista

- Beaver, B.V. (1983). Clinical classification of canine aggression. *Applied Animal Ethology*. 10, 35-43. [https://doi.org/10.1016/0304-3762\(83\)90110-4](https://doi.org/10.1016/0304-3762(83)90110-4)
- Bäcklin Löwenberg, N. och Pihlvang, J (2022). *Samband mellan förväntningar på kattens beteende och val av hanteringsmetod: en kvalitativ intervjustudie av personal inom djursjukvården*. Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa. Djursjukskötprogrammet. <https://stud.epsilon.slu.se/17852/3/pihlvang-j-backlin-lowenberg-n-20220623.pdf>
- Carroll, A.D., Cisneros, A., Porter, H., Moody, C. & Stellato, A.C. (2022). Dog owner perceptions of veterinary handling techniques. *Animals*. 12 (11). <https://doi.org/10.3390/ani12111387>
- Carroll E. Izard. 2009. Emotion Theory and Research: Highlights, Unanswered Questions, and Emerging Issues. *Annual Review Psychology*. 60:1-25. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.60.110707.163539>
- D’Aniello, B., Semin, G.R., Alterisio, A., Aria, M. & Scandurra, A. (2018). Interspecies transmission of emotional information via chemosignals: from humans to dogs (Canis lupus familiaris). *Animal cognition*. 21 (1), 67–78. <https://doi.org/10.1007/s10071-017-1139-x>
- Edwards, P.T., Hazel, S.J., Browne, M., Serpell, J.A., McArthur, M.L. & Smith, B.P. (2019). Investigating risk factors that predict a dog’s fear during veterinary consultations. *PloS one*. 14 (7). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0215416>
- Foster, S.M. & Maples, E.H. (2014). Occupational Stress in Veterinary Support Staff. *Journal of Veterinary Medical Education*. 41 (1), 102–110. <https://doi.org/10.3138/jvme.0713-103R>
- Gröna arbetsgivare (2024). *Svensk djursjukvård*. Gröna arbetsgivare. https://www.grona.org/imagevault/publishedmedia/wiyikt9zpk9vfwhnpj8s/Svensk_Djursjukva-rd_-_Branschrapport_2024.pdf?download=0 [2026-02-17]
- Heberlein, M.T.E., Turner, D.C., Range, F. & Virányi, Z. (2016). A comparison between wolves, Canis lupus, and dogs, Canis familiaris, in showing behaviour towards

- humans. *Animal Behaviour*. 122, 59–66.
<https://doi.org/10.1016/j.anbehav.2016.09.023>
- Hyde, J., Ryan, K.M. & Waters, A.M. (2019). Psychophysiological Markers of Fear and Anxiety. *Current psychiatry reports*. 21(7). <https://doi.org/10.1007/s11920-019-1036-x>
- Jordbruksverket (u.å). *Statistik ur hundregistret*. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/hundregistret/statistik-ur-hundregistret> [2026-02-17]
- King, T., Hemsworth, P.H. & Coleman, G.J. (2003). Fear of novel and startling stimuli in domestic dogs. *Applied animal behaviour science*. 82(1), 45–64.
[https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(03\)00040-6](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(03)00040-6)
- Kogan, L.R., Hellyer, P.W., Rishniw, M. & Schoenfeld-Tacher, R. (2019a). Veterinary behavior: Assessment of veterinarians’ training, experience, and comfort level with cases. *Journal of Veterinary Medical Education*. 47(2), 158-169.
<https://doi.org/10.3138/jvme.0318-035r1>
- Kogan, L.R., Schoenfeld-Tacher, M.R., Hellyer, W.P., Oxley, A.J. & Rishniw, M. (2019b). Small Animal Veterinarians’ Perceptions, Experiences, and Views of Common Dog Breeds, Dog Aggression, and Breed-Specific Laws in the United States. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 16(21), 4081. <https://doi.org/10.3390/ijerph16214081>
- MacLean, E.L., Herrmann, E., Suchindran, S. & Hare, B. (2017). Individual differences in cooperative communicative skills are more similar between dogs and humans than chimpanzees. *Animal behaviour*. 126, 41–51.
<https://doi.org/10.1016/j.anbehav.2017.01.005>
- Meyer, I. & Forkman, B. (2014). Nonverbal Communication and Human–Dog Interaction. *Anthrozoös*. 27(4), 553–568.
<https://doi.org/10.2752/089279314X14072268687925>
- Mikkola, R., Huhtala, H. & Paavilainen, E. (2017). Work-related fear and the threats of fear among emergency department nursing staff and physicians in Finland. *Journal of Clinical Nursing*. 26 (19–20), 2953–2963. <https://doi.org/10.1111/jocn.13633>

- Naturvetarna (2019). *Arbetsmiljön inom sjukvården*. Naturvetarna.
<https://www.svf.se//media/usreq34y/arbetsmiljon-inom-djursjukvarden-2019.pdf>
 [2026-02-17]
- Nienhaus, A., Skudlik, C. & Seidler, A. Arbetsrelaterade olyckor och yrkessjukdomar hos veterinärer och deras personal. *Int Arch Occup Environ Health* 78, 230–238 (2005). <https://doi.org/10.1007/s00420-004-0583-5>
- Nordgren, L.D., Gerberich, S.G., Alexander, B.H., Church, T.R., Bender, J.B. & Ryan, A.D. (2014). Evaluation of factors associated with work-related injuries to veterinary technicians certified in Minnesota. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 245 (4), 425–433. <https://doi.org/10.2460/javma.245.4.425>
- O'Connor, E. (2019) Sources of work stress in veterinary practice in the UK. *Veterinary Record*, 184(19), p.588. <https://doi.org/10.1136/vr.104662>
- Pohl, R., Botscharow, J., Böckelmann, I. & Thielmann, B. (2022). Stress and strain among veterinarians: a scoping review. *Irish Veterinary Journal*. 75 (1).
<https://doi.org/10.1186/s13620-022-00220-x>
- Rosenthal, R. & Rubin, Donald B. (1978). Interpersonal expectancy effects: the first 345 studies. *The behavioral and brain sciences (1978)*. 3, 377-415.
<https://doi.org/10.1017/S0140525X00075506>
- Sparr, J.L. & Sonnentag, S. (2008). Feedback environment and well-being at work: The mediating role of personal control and feelings of helplessness. *European journal of work and organizational psychology*. 17 (3), 388–412.
<https://doi.org/10.1080/13594320802077146>
- Spendelow, J., Cripwell, C., Stott, R., Francis, K., Powell, J., Cavanagh, K. & Corbett, R. (2024). Workplace stressor factors, profiles and the relationship to career stage in UK veterinarians, veterinary nurses and students. *Veterinary medicine and science*. 10 (4), e1547-n/a. <https://doi.org/10.1002/vms3.1547>
- Stellato, A.C., Flint, H.E., Dewey, C.E., Widowski, T.M. & Niel, L. (2021). Risk-factors associated with veterinary-related fear and aggression in owned domestic dogs. *Applied animal behaviour science*. 241.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2021.105374>

Sueda, K.L.C. & Malamed, R. (2014). Canine aggression toward people: A guide for practitioners. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*. 44 (3), 599–628. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2014.01.008>

Svensk ordbok, utgiven av Svenska Akademien (2026). *Aggressiv*.
<https://svenska.se/?q=aggressiv&id=xnr101281&homografNr=&highlightLabel=aggressiv&exactMatch=true&activeTab=so> [2026-02-17]

Svensk ordbok, utgiven av Svenska Akademien (2026). *Rädsla*.
<https://svenska.se/?q=r%C3=A4dsla&exactMatch=true&activeTab=so&id=303042> [2026-04-07]

Yongg, M.H. & Ruffman, T. (2014). Emotional contagion: dogs and humans show similar physiological response to human infant crying. *Behavioural Processes*. 108, 155–165. <https://doi.org/10.1016/j.beproc.2014.10.006>

Tack

Vi vill tacka deltagarna som ställt upp på intervjuer och bidragit med viktiga tankar och kunskap, vi vill även tacka vänner och familj som bidragit med värdefull feedback och stöd genom detta arbete. Tack till katten Kaeya för sitt emotionella stöd under denna tid. Och slutligen tack till vår examinator Sofia för god kommunikation och snabba återkopplingar.

AI utlåtande

AI användes vid transkription av intervjuer via Words egen funktion i syfte att spara tid. Alla ljudfiler och transkriptioner bearbetades manuellt flertalet gånger. Framför allt var dialekter svåra för AI att förstå och transkribera korrekt och det var därför oklart hur mycket tid detta egentligen sparade. Ljudfilerna behöver vara väldigt klara och tydliga, och användningen kan ha inneburit ett extraarbete istället för att verka tidsparande. Användning av AI i allmänhet innebär också en stor miljöpåfrestning. Vi rekommenderar att studenter själva ska avgöra huruvida användningen är nödvändig.

I övrigt har författarna aktivt undvikit användandet av AI.

Bilaga 1

Samtycke, information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU.

När du samtycker till att delta i studentarbete "Djurhälsopersonals upplevelser och hantering vid förvarningar om aggression hos hund på klinik" innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter. Blir du utvald för intervju kommer en till blankett skickas ut om samtycke, information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU. Denna kommer du godkänna över e-post eller muntligt.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Ellinor Livh-Åmell, ell10004@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Maria Andersson, maria.andersson@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: din IP-adress, e-post adress, din yrkeskategori och frågor om din yrkesutövning. Under vidare intervju kommer vi bland annat ställa frågor om din yrkeskategori, yrkesutövning, klinikens rutiner, samt dina upplevelser relaterade till din yrkesutövning. Deltar du på intervjun kommer ljudupptagning spelas in under mötet och därefter transkriberas för vidare bearbetning. Deltagares identitet kommer kodas och alla svar kommer anonymiseras. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete "Djurhälsopersonals upplevelser och hantering vid förvarningar om aggression hos hund på klinik" med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att raderas. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

Om du accepterar villkoren samtycker du till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om dig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om du lämnar sådana.

Bilaga 2

Hej, mitt namn är Ellinor och tillsammans med Emma är vi två djursjukskötarstudenter som under våren 2026 genomför vårt kandidatarbete inom djuromvårdnad. Vi vill undersöka hur djurhälsopersonal upplever förvarningar om hundars aggression, och hur det eventuellt påverkar hantering och utgången. Vi söker därför personal inom djursjukvården som är villiga att ställa upp på en intervju via Zoom under vecka 10 och 11.

Anmälan sker via enkäten nedan, där man får svara på ett par enkla frågor som hjälper oss i urvalet. Enkäten beräknas inte ta mer än någon minut att genomföra, och den eventuella intervjun beräknas ta 15-30 min och hålls på svenska.

Om ni har några frågor så är ni välkomna att skicka ett epost-meddelande till antingen Ellinor Livh-Åmell, ell10004@stud.slu.se eller Emma Cronborg, eacg0002@stud.slu.se.

Tack för att ni tog er tid att läsa informationen. Ni får jättegärna vidarebefordra detta till kollegor om det är möjligt, och vi uppskattar jättemycket om ni kan hjälpa oss genomföra vårt arbete!

<https://netigate.se/ra/s.aspx?s=1298330X535610246X49890>

(Sociala medier)

Vi är två djursjukskötarstudenter som under våren 2026 genomför vårt kandidatarbete inom djuromvårdnad där vi vill undersöka hur djurhälsopersonal upplever förvarningar om hundars aggression, och hur det eventuellt påverkar hantering och utgången. Vi söker därför personal inom djursjukvården som är villiga att ställa upp på en intervju via zoom. Intervjun kommer att hållas på svenska. Du anmäler ditt intresse via enkäten nedan, där du får svara på ett par enkla frågor som hjälper oss i urvalet. Enkäten beräknas inte ta mer än någon minut att genomföra. Vi uppskattar jättemycket om ni kan hjälpa oss med detta arbete!

Om ni har några frågor så är ni välkomna att antingen lämna en kommentar eller skicka ett e-post meddelande till antingen Ellinor Livh-Åmell, ell10004@stud.slu.se eller Emma Cronborg, eacg0002@stud.slu.se.

Bilaga 3

(Enkät)

Intervjudeltagare sökes till kandidatarbete “Djurhälsopersonalens upplevelser vid förvarningar om aggression hos hund under klinikvistelse”.

Vi är två djursjukskötarstudenter som under våren 2026 genomför vårt kandidatarbete inom djuromvårdnad där vi vill undersöka hur djurhälsopersonal upplever förvarningar om hundars aggression, och hur det eventuellt påverkar hantering och utgången. Vi söker därför efter personal inom djursjukvården som är villiga att ställa upp på en intervju via zoom.

Enkäten beräknas ta 1 minut och intervjun är beräknad att ta ca 15-30 minuter.

Vill du delta kommer du i denna enkät få svara på några urvalsfrågor för att se om du kvalificerar dig för vidare intervju.

Deltagare tillsätts löpande, enkäten stängs vid uppnått antal.

Vid frågor är ni välkomna att maila Ellinor Livh-Åmell, ell10004@stud.slu.se, Emma Cronborg, eacg0002@stud.slu.se eller handledare Maria Andersson, maria.andersson@slu.se.

Det kommer även finnas en ruta i slutet av denna enkät för att lämna ytterligare kommentarer eller frågor!

Mailadress du vill bli kontaktad på:

Vilken yrkesroll har du?

Veterinär

Leg. djursjukskötare

Djurvårdare nivå 3

Djurvårdare nivå 2

Djurvårdare nivå 1

Annat:

När arbetade du med hundar i en klinisk verksamhet senast?

Mer än 1 år sedan

1-12 månader sedan

Mindre än 1 månad sedan

Regelbundet/ dagligen.

Aldrig jobbat med hundar på klinik

Har du blivit förvarnad om aggressiva eller mycket rädda hundar på kliniken via något av följande tillvägagångssätt? *Kryssa i en eller flera rutor.*

Varning på bur/anslagstavla

Varningstrianglar eller andra tydliga notiser i journalsystemet

Via äldre journalanteckningar

Direktkommunikation från kollega

Förvarning från djurägare

Annat:

Tid bestäms över e-post och intervjuerna kommer att hållas under v.10 och v.11.

Vilka dagar är du ev. tillgänglig för en intervju? *Kryssa i en eller flera rutor.*

Mars 3

Mars 4

Mars 5

Mars 6

Mars 9

Mars 10

Mars 11

Mars 12

Mars 13

Fråga eller kommentar:

Vi hör av oss till utvalda respondenter, håll koll på din e-post. Tack för ditt intresse och deltagande!

Bilaga 4

Institutionen för kliniska vetenskaper

SAMTYCKE INFORMATION

OCH

2026-02-04 (uppdaterad 2026-02-27)

GDPR – examensarbete om “Djurhälsopersonals upplevelser och hantering vid förvarningar om aggression hos hund på klinik”

När du samtycker till att delta i studentarbete “Djurhälsopersonals upplevelser och hantering vid förvarningar om aggression hos hund på klinik” innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter. Godkännande att hantera dessa uppgifter ges muntligt i början av intervjun.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når

SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Ellinor Livh-Åmell, elli0004@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Maria Andersson, maria.andersson@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: frågor om din yrkeskategori, yrkesutövning, klinikens rutiner, samt dina personliga upplevelser relaterade till din yrkesutövning. Deltar du på intervjun kommer denna spelas in under mötet och därefter transkriberas för vidare bearbetning. Deltagares identitet kommer koda och alla svar kommer anonymiseras. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete Djurhälsopersonals upplevelser och hantering vid förvarningar om aggression hos hund på klinik med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att raderas. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade,

begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsbudet på dataskydd@slu.se.

Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se.

Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

Bilaga 5

Intervjuprotokoll

1. Hur många år har du arbetat kliniskt?
2. Skiljer det sig om du får reda på att en hund benämns som mycket rädd jämfört med aggressiv?
3. Hur meddelar ni varandra om aggressiva patienter på din arbetsplats? Finns det specifika rutiner? Hur väl efterföljs dem?
4. Vad för tanke eller känsla får du när du hör eller läser information som tyder på att en hund du ska till är aggressiv?
Skiljer det sig beroende på ras, ålder, annat?
5. När du får informationen om aggression överlämnad av en kollega:
Ställer du några frågor och i så fall vilka?
6. Om du får förvarningen först genom notis/triangel/tavla/journal:
 1. Vilken information finns/ vad står på tavlan eller dylikt?
 2. Vad har ni för rutiner på kliniken /Har ni rutiner för vad för information som ska finnas med.?
 3. Försöker du hitta mer information innan du går in till patienten, och hur lätt-tillgänglig är informationen tycker du?
7. Mellan nämnda tillvägagångssätt, föredrar du att få informationen på något sätt över ett annat? (vilket och varför?)
8. Tror du att vissa hanteringsmetoder påverkar hunden till att uppvisa mer eller mindre aggression? (exempelvis genom användning av munkorg, godis eller fasthållning)
9. Tror du att ditt sinnestillstånd påverkar hunden till att uppvisa mer eller mindre aggression? (exempelvis om du känner dig osäker eller känner att du har kontroll)
10. Har det hänt att du inte visste på förhand att en hund du skulle undersöka hade en varning om aggression?
Hur tror du detta påverkade utfallet? (Lutar de mer åt positiva eller negativa tankar eller känslor kopplat till detta?)

(exempelvis tankar att det gick bra för du inte var spänd, alt. om du tror det gick illa då du inte kunde förbereda dig inför situationen)

11. Har du någonsin sett en varning på en patient där hunden reagerat vid en isolerad traumatisk händelse men sedan dess agerat problemfritt?

(t.ex palpation av akut sårskada/trauma)

Hur tycker du att rutinen kring varningar bör se ut i liknande fall?

12. Finns det rutiner om förvarningar du tycker saknas eller brister på din arbetsplats?

Avslutande frågor:

13. Har du blivit biten av eller upplevt en annan traumatisk situation vid interaktion med en hund, eller sett någon som blivit det?

Minns du om du eller den personen var förvarnade att hunden var aggressiv?

14. Har det påverkat hur du förhåller dig till att hantera hundar med historik av aggression?

15. Äger du eller har du ägt hundar?

Ändringar efter deltagare 1:

11. Har du någonsin sett en varning på en patient där hunden reagerat vid en gammal isolerad traumatisk händelse men sedan dess agerat problemfritt?

(t.ex palpation av akut sårskada/trauma)

Hur tycker du att rutinen kring varningar bör se ut i liknande fall?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

JA, jag, Emma Cronborg har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

JA, jag, Ellinor Livh-Åmell har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag, FÖRNAMN EFTERNAMN ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

NEJ, jag, FÖRNAMN EFTERNAMN ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.